■ روزنامه فرهنگی، اجتماعی صبح ایران ■ صاحب‌امتیاز: سازمان صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران ■ مدیر مسؤول: مهدی عرفاتی ■ نخستین موسسه فرهنگی مطبوعاتی کشور دارای گواهینامه بین‌المللی ISO9001:2008

جام جم

■ شاپا: ۳۶۳۷-ISSN۱۷۳۵
■ پایگاه اطلاع‌رسانی: www.jamejamdaily.ir
■ پست الکترونیکی: info@jamejamdaily.ir

■ تهران، بلوار میرداماد، جنب مسجد الغدیر، شماره ۱۲۹
■ تلفن: ۲۳۰۰۴۰۰۰ - ۰۲۱ ■ دورنگار تحریریه: ۲۲۲۲۶۲۵۲
■ سازمان شهرستان‌ها: ۴۵۸۹۷ ■ کد پستی: ۱۹۱۱۶۱۸۴۱۳
■ امور مشترکین: ۴۴۴۲۲۹۳۰ ■ سازمان آگهی‌ها: ۴۹۱۰۵۰۰۰
■ پیامک: ۳۰۰۰۱۱۲۴۰ ■ روابط عمومی: ۲۲۲۶۲۱۴۲
■ چاپ: به صورت همزمان در تهران و شهرستان‌ها (چاپخانه‌های روزنامه جام جم)

شنبه ۲۳ فروردین ۱۳۹۹ | ۱۷ شعبان ۱۴۴۱ | ۲۰ صفحه | سال بیستم - شماره ۵۶۳۱ | استان تهران و البرز ۲۰۰۰ تومان - دیگر استان‌ها ۱۰۰۰ تومان | Saturday - 2020 April 11

حدیث روز: تحف‌العقول

از امام حسن(ع) سؤال شد: بزرگواری چیست؟ فرمود: در غرامت، عطا بخشی و از جرم، چشم‌پوشی.

پلک احساس: صائب تبریزی

رسد به ظالم دیگر همان ذخیره ظالم
نصیب تیر شود پر چو از عقاب برآید

امروز در تاریخ:

- روز دندانپزشک/ روز جهانی فضانوردی
- کشف داروی معالجه مالاریا از پوست درختی به نام گنه گنه (۱۸۲۰ م)
- انتشار فرضیه نسبیت اینشتین (۱۹۰۶ م)
- ترور امیلیانو، زاپاتا انقلابی مکزیکی (۱۹۱۹م)

اوقات شرعی:

اذان ظهر: ۱۳/۰۵ — غروب آفتاب: ۱۹/۳۴
اذان مغرب: ۱۹/۵۳ — نیمه‌شب شرعی: ۰۰/۲۱
اذان صبح (فردا): ۵/۰۸ — طلوع خورشید (فردا): ۶/۳۵

پیش‌بینی آب و هوا یکشنبه

تهران	اصفهان	ایلام	بوشهر	بیرجند	تبریز	خرم‌آباد	زاهدان
۱۷ / ۸	۲۲ / ۸	۱۷ / ۴	۳۱ / ۲۱	۲۴ / ۱۳	۱۴ / ۴	۱۴ / ۱	۳۱ / ۱۸

حکمت ۲۱: نهج‌البلاغه

ترس با ناامیدی و شرم با محرومیت همراه است و فرصت‌ها چون ابرها می‌گذرند، پس فرصت‌های نیک را غنیمت شمارید.

راپورت‌های میرزا ادریس

خریدنان یا جنگ اژدها رفتن...

حامد عسکری
شاعر و نویسنده

دوسه روز است در طهران باران نیکویی می‌بارد. الحق که فرح‌افزاست و حال خوش کن. به خشایار گفتیم قدری ارده شیره تیار کند، بنشینیم در بهارخواب همایونی با نان داغ میل کنیم. عارض شدند نان نداریم باید بروم ابتیاع کنم. ده چوق پرشالش گذاشته، گفتیم، برود. عارض شد کم است. فرمودیم چرا؟ عرض کرد الان می‌گویم. من بعد ذالك به غرفه کناری رفته ساعتی بعد برگشت. عجایب ملابسی به تن کرده بود کانه لباس غواصی یا لباس مسابقات شمشیر بازی. دو کپسول بزرگ هم بر کتف چپ و راست بسته بود. جویا شدیم، اینها چیست؟ از پشت ماسك و عینك عارض شد: داریم می‌رویم نان بخریم، یکیش کپسول اکسیژن است و دیگری مایع ضدعفونی کننده. گفتیم جنگ اژدهای هفت‌سر که نمی‌روی. همان ماسك و دستکش کافی بود. عرض کرد من دارم با جانم بازی می‌کنم. لطف کرده قرآن بر سرم بگیرید که به سلامت بروم و برگردم. فوق‌النهایه غضبناك شده، هیچ اما نگفتیم. دلمان برای آن کارگر نجیب که در این اوضاع کرونایی به حداقل تامینات جور رعیت می‌کشد و گره از کار خلق‌ا... باز می‌کند افتاده و تصمیم گرفتیم حق خشایار را کف دستش بگذاریم. فرمودیم گوشت را بیار که در گوشت هم دعای سفر بخوانیم که محفوظ باشی و همان‌طور که در بغلمان بود محکم نگهش داشته شیر کپسول اکسیژن را بستیم که بفهمد این ادا اصول‌ها برای یك نان خریدن، جایز نیست. تا ساعتی پیش عین دیو خرناسه می‌کشید. الان ساکت است ان‌شاءا... که مرده باشد ما از دستش خلاص شویم. زیاده فرمایش نداریم.

تشخیص کرونا با صدای سرفه

محققان دانشگاه کمبریج در حال توسعه نرم‌افزاری هستند که با استفاده از صدای سرفه افراد، ابتلای آنها به بیماری کرونا را تشخیص می‌دهد.

به گزارش ایسنا، این نرم‌افزار فعلا به عنوان وبسایت COVID-۱۹ Sounds در دسترس قرار دارد و همه می‌توانند با مراجعه به این سایت صدای دم و بازدم، سرفه و صحبت کردن خود را ضبط کنند. محققان می‌گویند افراد می‌توانند با مراجعه به این وبسایت در ابتدا سن، جنسیت و وضعیت پزشکی خود را وارد و حتی در سایت مشخص کنند سیگاری هستند یا خیر. پس از آن باید وجود علائم بیماری کووید-۱۹ از جمله تب، سرفه خشك، تنگی نفس و نداشتن حس بویایی و چشایی را مشخص کنند. در نهایت این افراد باید پنج مرتبه صدای دم و بازدم و سه مرتبه صدای سرفه خود را ضبط کنند. سپس این جمله را سه مرتبه تکرار کنند: امیدوارم اطلاعات من بتواند به کنترل این ویروس همه‌گیر کمك کند. پس از آن این اطلاعات ثبت می‌شود. وبسایت COVID-۱۹ Sounds در حال حاضر در مرورگرهای کروم و فایرفاکس در دسترس است و به‌زودی در قالب یك نرم‌افزار برای سیستم عامل‌های اندروید و آی‌او‌اس در دسترس کاربران خواهد بود.

گفت‌وگو با دکتر جلال‌الدین کزازی پژوهشگر، نویسنده و شاهنامه‌پژوه

کرونا؛ عصر دیگردیسی جهان

کافه میرداماد

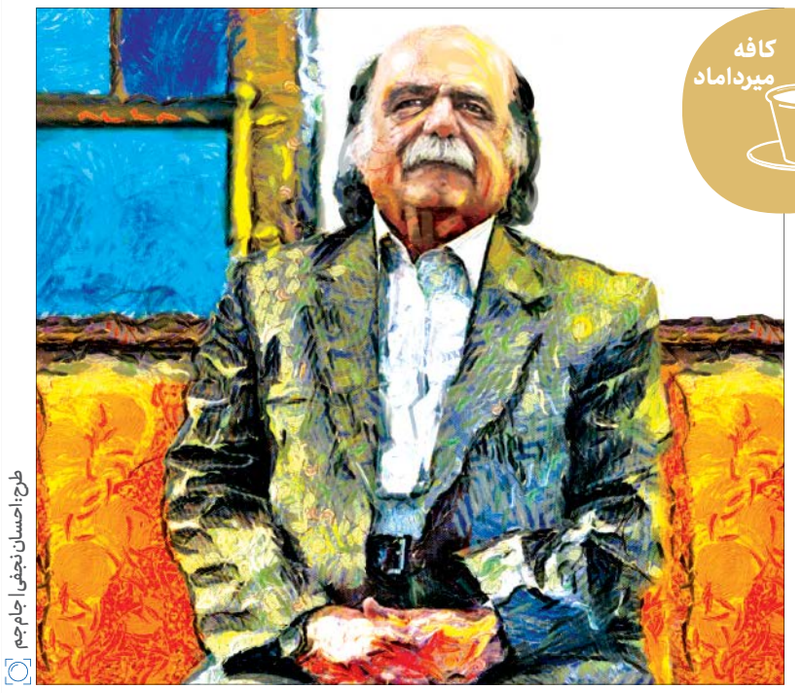

طرح: احسان نجفی | جام جم

طاهره آشیانی
روزنامه‌نگار

همه عمرش کتاب خوانده و تحقیق کرده. اتفاقاتی ایران را از قدیم‌الایام می‌شناسد و می‌داند سرزمین ما که صاحب یکی از قدیمی‌ترین تمدن‌های روی زمین است تاکنون چه بلاهایی را از سرگذرانده و دوام آورده است. با جلال‌الدین کزازی هم‌صحبت شدم تا برایمان از کرونا بگوید. این که نگاهش به این ویروس و این بیماری چیست. او درباره تغییر سبك زندگی در دوره کرونا گفت و این که این ریز ذره که کرونا نام دارد چگونه همه دنیا را بدون در نظر گرفتن طبقه‌بندی‌های رایج تغییر داده است.

بیماری مرزشکن

دکتر کزازی درباره کرونا می‌گوید: جهان با بیماری‌های فراگیر که در زمان کوتاه گسترش زیادی پیدا می‌کنند و صدها یا هزاران تن را دچار خود می‌گردانند و بسیاری از آنها را از پای در می‌آورند، بیگانه نیست. بسیاری از این بیماری‌ها را دانش پزشکی که در این سده‌ها پیشرفت‌های زیادی داشته، برانداخته. هر چند این بیم بزرگ، چندی است پدید آمده و پزشکان را به اندیشه واداشته که گاهی آن چاره‌های گذشته کارکرد خود را از دست می‌دهند و آن بیماری‌های پیشین می‌تواند دوباره برگردد، گسترش یابد، مردمان را بکشد. اما این بیماری نوپدید که کرونا نامیده شده با هیچ‌کدام از آن بیماری‌های فراگیر، سنجیدنی نیست. این بیماری کارکردهایی دارد که آنها را در هیچ‌کدام از بیمارهای شناخته، نمی‌توان دید از همین روست که این بیماری هنگامه‌ای برانگیخته است، در زمانی بسیار کوتاه می‌تواند گروهی پرشمار را بیالاید و در زمان اندك به بیماری مرزشکن و جهانگیر دیگرگون شده است. از سوی دیگر این بیماری به گونه‌ای است که نباید تنها از دید پزشکی و درمانگری به آن نگریست و در آن اندیشید. این بیماری هنجارهای دیرینه گوناگون را در زندگی آدمی آماج می‌گیرد و از میان می‌برد. در گسترش این بیماری شهرهای بزرگ و آباد که خیابان‌های آنها پر از مردمان بوده به برهوت دگرگون شده است، هیچ رهگذاری در این خیابان‌ها نیست و اگر باشد در شماری اندك است. از سوی دیگر نهادهای گوناگون را از کار انداخته است. نهادهای فرهنگی، آموزشی، هنری، اقتصادی و... به همان سان درهای کارخانه‌ها و بنگاه‌های فرآوری را تخته کرده است. این کارکردها چنان شگفتی‌آور و نوآوین و بی‌پیشینه است که از هم‌اکنون که جهان در آغاز این بیماری است، اندیشه‌ورزان را واداشته که به آن چُنان پدیده‌ای که جهان را شاید دگرگون بتواند کرد، بنگرند.

بسان داستان نمرود و پشه

به نظرم اگر روند گسترش این بیماری همچنان بپاید، درمان و چاره‌ای برای آن یافت نشود، می‌تواند جهان، تاریخ و سرنوشت آدمی را به دوپاره بخش کند. یکی پیش از کرونا، دوم پس از کرونا، چون جهان دیگر مانند پیش از کرونا نخواهد ماند. این بیماری تنها بینوایان، ناتوانان، تُنك مایگان را آسیب نمی‌رساند. جهان‌خوارگان، ستمکاران، توانگران بزرگ هم درمانده و بیچاره شده‌اند. از شاه تا گدایی که گوشه‌ای از رهگذار شب را به روز می‌رساند از این بیماری، درپناه، درامان نمی‌توانند بود. در داستان‌های کهن آمده است آفریدگار از آن روی که نیروی چیره و برتر خود را بر آدمیان به روشنی آشکار بدارد، یکی از ستمگاران و خودکامگان را که نمرود نام داشت، با پشه‌ای به ستوه آورد و از میان برد. پشه‌ای را از راه بینی به مغز نمرود افکند، این پشه همتا و آرام و آسایش را از این پادشاه ستمگر ستاند، هم پس از چندی او را کشت. پشه نماد جانداری است که بسیار خرد و ناچیز و ناتوان است، اما به هر روی پشه را می‌توان دید اما این ویروس کرونا که جهان را یکسره برآشفته و جهانیان را در بیم و هراس و گاه ناامید درافکنده است، هنر جانداری است آن‌چنان ریز که او را تنها با ریزبین‌های بسیار نیرومند می‌توان دید.

دیگردیسی جهان

از دکتر کزازی می‌پرسم آیا به نظرتان، کرونا باعث تغییر و پیشرفت دنیا خواهد شد؟

می‌گوید: می‌انگارم سرانجام چاره این بیماری یافته خواهد شد، اما در کنار آن می‌توان امید برد که جهان دگرگون بشود؛ زیرا که آنچه این ویروس با جهان کنونی ما کرده، زمینه را برای دگرگونی فراهم آورده است. ما به یاری چیرگی‌ها و توان‌هایی که در این سالیان به‌دست آورده‌ایم با دانش فناورانه و ابزارساز، جهان را در سراشیب نابودی افکنده‌ایم. یکی از شادی‌های مردمان در این روزهای تاریك کرونایی این است که می‌توانند آسمان پاك آبی را ببینند، این بخت را یافته‌اند که هوای پاك را به درون شش‌هایشان بکشند. جاندارانی که از آدمیان هراسان بوده‌اند و می‌گریختند، دیگر بار به زیستگاه‌های خود بازآمده‌اند. در شهرهای پاره‌ای از آنها می‌توانند با آرامش راه بروند یا بیارمند. ما زمینه نابودی خود را فراهم آورده‌ایم. هوا را دریا را خشکی را آلوده‌ایم. هر روز درخت‌هایی در آتش می‌سوزند یا با تبر بریده می‌شوند. هر روز گونه‌هایی از گیاهان یا جانوران از میان می‌روند. ما با ویران ساختن جهان پیرامون زمینه ویرانی و تباهی خود را فراهم می‌آوریم. از طرفی زراندوزی، پول‌پرستی، انباشتن بیهوده سرمایه‌ها، گسلی در میان آدمیان پدید آورده است. بیشینه سرمایه و خواسته جهان را درصدی اندك از جهانیان در گنج‌خانه‌های خود دارند. کسانی چنان توانگرند که نمی‌دانند با آن خواسته و پول چه باید کنند اما از طرفی انبوهی از مردمان از گرسنگی در رنجند. این ناسازگاری‌ها و نابرابری‌ها، زمینه‌های دیگری است که جهان را در سراشیب افکنده است. اما کرونا اگر مهار نشود نه بینوا می‌شناسد، نه توانگر نه ناتوان نه توانا. آنچه کشورهای نیرومند در چیرگی بر دیگران به آن می‌نازند و بر آن بنیاد می‌کنند جنگ‌افزارهای پیشرفته است. اما در نبرد با کرونا هیچ‌کاری از این جنگ‌افزارها ساخته نیست. اگر کرونا درمان شود اما آدمیان را در اندیشه فروببرد که شیوه و به آیین زیستن کدام است و از آن شیوه استفاده کنند و در پی ترازمندی و تعادل باشند و از آنچه جهان را به نابودی می‌کشد، بپرهیزند، کرونا پدیده‌ای خواهد شد، خجسته و فرخنده با همه مرگ‌هایی که به بار آورده مایه زندگانی خواهد شد، زندگانی سنجیده و ستوده. آن زندگی که به‌راستی شایسته آدمی است. زیرا انسان راستین که شایسته این نام است، انسانی است که در دم می‌زید اما نه به این گونه که در اندیشه آینده نباشد و نداند نوع زیستنش چه پیامده‌هایی در آینده‌های نزدیك و دور خواهد داشت. انسان راستین خودپسند و ویرانگر نخواهد بود. اگر جهانیان از کرونا این آموزه‌های بزرگ را بتوانند ستاند و اگر کرونا بتواند آنان را از خواب برانگیزند. من برآنم جهان به گونه‌ای دیگردیسی دست خواهد یافت که هم به سود جهان خواهد بود و هم به سود جهانیان.

مقطع حساس کنونی

آتش زدن به مال تاجر اول و دوم و معمای تاجر سوم

امید مهدی‌نژاد
طنزنویس

سه شخص ثروتمند که برای انجام کارهای تجاری به خارج از کشور رفته و هنگام بازگشت اتفاقا در یك پرواز قرار داشتند، هنگام ورود به کشور با شیوع کرونا مواجه شده و توسط مسؤولان به قرنطینه موقت هدایت شدند. سه شخص ثروتمند نخست اعتراض کردند و اظهار داشتند ما اشخاص تاجر و موفقی هستیم و در صورتی که در پی فعالیت‌های خود نباشیم، چرخ اقتصاد کشور کند حرکت می‌کند و مانند اقشار ضعیف و کارگران روزمزد و کسبه جزء و دستفروشان نیستیم که بود و نبود ما برای کسی تفاوتی نداشته باشد. اما مسؤولان به حرف آنها وقعی ننهادند و با بیان این که در برابر پروتکل‌های بهداشتی همه یکسان هستند، به ادامه هدایت آنها به قرنطینه موقت پرداختند. در قرنطینه موقت، یکی از تاجران برای این که لارج بودن خود را به رخ بقیه بکشد، یك ده‌هزار تومانی از جیب خود بیرون آورد و آن را لوله کرد و با آتش بخاری روشن کرد و با آن سیگار خود را روشن نمود. تاجر دوم برای آن که لارج‌تر بودن خود را به رخ بقیه بکشد، از آنجا که سیگار نداشت نخست یك سیگار از تاجر اول گرفت، سپس یك چك پول ۵۰ هزار تومانی از جیب خود بیرون آورد و آن را لوله کرد و با آتش بخاری روشن کرد و با آن سیگار خود را روشن نمود. در این لحظه دو تاجر به تاجر سوم نگاه کردند. تاجر اول یك سیگار به تاجر سوم داد و منتظر واکنش او نشست. تاجر سوم دسته چك خود را از کیفش بیرون آورد و روی آن مبلغ صد میلیون ریال نوشت و چك را کند و آن را لوله کرد و با آتش بخاری روشن کرد و با آن سیگار را روشن نمود. تاجر اول و دوم که تحت تاثیر هوش و مدیریت بحران تاجر سوم قرار گرفته بودند از وی پرسیدند: شما تاجرِ چی هستید؟ تاجر سوم جوابی نداد و چراغ را خاموش کرد و خوابید و همگان را با این معما تنها گذاشت.

دستگاهی برای ضدعفونی موبایل

با توجه به ضرورت ضدعفونی مرتب گوشی در شرایط شیوع ویروس کرونا، یك شرکت تجاری دستگاه ارزان‌قیمتی را به این منظور تولید و عرضه کرده است. به گزارش فارس، این دستگاه که دارای یك محفظه کوچك است، بعد از قرار گرفتن گوشی در درون خود اشعه ماوراء بنفش را به آن می‌تاباند تا تمامی باکتری‌ها و ویروس‌ها از روی گوشی پاك شوند. دستگاه یاد شده که قبلا ۶۰ دلار قیمت داشت، هم اکنون به قیمت ۵۰ دلار به فروش می‌رسد. این دستگاه می‌تواند گوشی‌هایی را با نمایشگرهایی با ابعاد حداکثر ۶/۵ اینچ در خود جای دهد. زمان ضدعفونی نیز به انتخاب کاربر ۵، ۱۰ تا ۱۵ دقیقه است و هر چقدر این زمان بیشتر شود، کیفیت ضدعفونی افزایش می‌یابد.

روزی روزگاری نیویورك

هالیوود آن‌قدر در فیلم‌هایش پیش‌بینی‌های عجیب و غریب کرده که در دوره کرونا هر تصویری شگفت‌انگیز می‌بینیم، در ذهن‌مان این جمله را مرور می‌کنیم: عجب تصویر سینمایی یا چقدر شبیه فیلم‌های آخرالزمانی است. عکسی که رویترز از چگونگی خاکسپاری درگذشتگان کرونا در نیویورك منتشر کرده هم یکی از همین تصاویر آخرالزمانی است. این عکس‌ها با پهپاد گرفته شده و نشان می‌دهد مردگان کرونا در گورهای دسته‌جمعی به خاك سپرده می‌شوند، بدون حضور وابستگان و توسط کسانی که لباس‌های ویژه به تن دارند. چیزی شبیه پلان‌های فیلم «شیوع».

عکس: رویترز

گفت‌وگو با مهدی فخیم‌زاده درباره زاویه نگاهش به کرونا

واقعی‌ترین افسانه زندگی را تجربه می‌کنیم

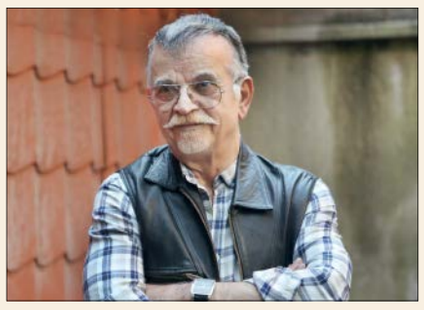

مهدی فخیم‌زاده، کارگردان و بازیگر هم این روزها در خلوت خود به کرونا و شرایطی که به وجود آورده فکر می‌کند، کرونا او را هم مثل ما غافلگیر کرده است. این کارگردان می‌گوید: هیچ تصوری از شرایطی که یك ویروس می‌تواند در ابعادی به این بزرگی و عمیقی بر جهان تحمیل کند، وجود نداشت. من هم مثل بقیه به بیماری‌های نادر فکر می‌کردم که شاید یقه بشر را بگیرد یا جنگ‌های فراگیر که دنیا را درگیر کند. اما کرونا همه معادلات ذهنی ما را به‌هم ریخت. یك ویروس چنین مرگبار بر همه جهان بتازد و همه مردم را زیر سایه خود بگیرد؛ شبیه افسانه‌هاست که می‌شنویم اما باورش نمی‌کنیم. این که بیماری تمام مردم جهان را درگیر کند در همه سطح و گروهی. بین فقیر و غنی، با سواد و بیسواد، سیاستمدار و هنرمند و بقیه فرقی نمی‌گذارد. به نظرم همه ما در شوك فرو رفته‌ایم و نمی‌دانیم بعد از کرونا دنیا چگونه دنیایی خواهد بود. بشر حتما راهی برای درمان و کنترل کرونا پیدا خواهد کرد و مثلا تا یك سال آینده این بیماری کنترل خواهد شد اما تبعات آن غیرقابل پیش‌بینی است.

درون‌گراها راحت‌ترند

فخیم‌زاده معتقد است که شرایط این روزها و در خانه ماندن ما ایرانی‌ها یا قرنطینه کامل در برخی از کشورها برای آنهایی که درون‌گرا هستند، راحت‌تر است تا برای برون‌گراها و کسانی که تمایل زیادی به خانه‌نشینی ندارند یا وقتی در خانه هستند، نمی‌دانند وقت خود را چگونه پر کنند.

کارگردان فیلم همسر می‌گوید: در این شرایط، پر کردن وقت و رشد شخصی یا دیگر مسائل فردی کاملا به زاویه نگاه افراد به موضوع بستگی دارد. برخی این روزها منفعل برخورد می‌کنند و منتظرند این روزها و شرایط خانه‌نشینی تمام شود تا دوباره زندگی را از سر بگیرند. اما برخی از شرایط به وجود آمده نهایت استفاده را می‌کنند؛ کتاب‌های نخوانده را می‌خوانند و فیلم‌های نادیده را می‌بینند و از همه ساعات شبانه‌روز برای رشد شخصی و مهارت‌افزایی استفاده می‌کنند و در آخر ماجرا هم حتما بُرد با این گروه است. آنها بیشترین استفاده را از شرایط کرده‌اند.